

Sölve Johansson

Slutrapport postdocforskning 2006-16

HYDRAULISKA BRUK
I NORDEN

- FRÅN 1000-TALET TILL NU

2016

Under utgivning

www.bksjab.se

FÖRORD

Författaren arbetar med forskning om hydrauliska bruk - produktion och användning i de nordiska länderna vid byggande från medeltid till nutid. Denna forskning har om hydrauliskt kalkbruk presenterats bl.a. i form av en licentiat- och doktorsavhandling i miljövetenskap vid Göteborgs universitet 2004 respektive Chalmers Tekniska Högskola 2006. Här presenteras fortsatta undersökningar av hydrauliskt kalkbruk men även av andra hydrauliska bruk t ex tidigt portlandcement gjorda under perioden 2006-2016, med kortfattat uppnådda resultat. Undersökningarna har genomförts inom ramen för ett program för postdocforskning från 2008-03-31 rev 2013-07-31.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD

- 1 INLEDNING
 - 2 NATURLIGT SUBHYDRAULISKT OCH HYDRAULISKT KALKBRUK
 - 2.1 *Bakgrund*
 - 2.2 *Stockholmsområdet*
 - 2.3 *Lenakalk*
 - 2.4 *Skåne*
 - 2.5 *Västgötakalk*
 - 2.6 *Östergötland*
 - 2.7 *Bohuslän*
 - 2.8 *Göteborg*
 - 2.9 *Jämtlandskalk*
 - 2.10 *Gävlekalk*
 - 3 STENHUSSTADENS KALKBRUK
 - 4 NATURLIGT CEMENT
 - 5 PUZZOLANKALKBRUK
 - 5.1 *Naturligt puzzolankalkbruk*
 - 5.2 *Skifferkalkbruk*
 - 5.3 *Slaggkalkbruk*
 - 6 TIDIGT PORTLANDCEMENT
 - 7 AVSLUTNING
 - 8 KÄLLOR OCH LITTERATUR
- ### BILAGOR
- 1 Skydd av kulturhistoriskt värdefulla brukstyper
 - 2 Riksantikvarieämbetets bruksprover
 - 3 Ny teknisk kunskap om hydraulisk kalk

NÅGRA EXEMPEL PÅ BEHANDLADE BYGGNADER

Kyrkoruinen på stormansgården vid i Varnhems kloster i Västergötland (omkring 1030), Vä kyrka i Skåne (omkring 1130), Kastalerna i Brunflo och Sunne i Jämtland (1100-talet), Alsnöhus ruin på Adelsö i Uppland (1251-79), Domkyrkoruinen i Kirkjubøur på Färöarna (omkring 1300), Torpa stenhus i Västergötland (1400-talets slut-1620), Göteborgs domkyrka (1626-28?, 1721-22? och 1805-15), Brahehus slottsruin i Småland (1638-61), Herrborum i Östergötland (1638-1891), Börshuset i Göteborg (1844-49), Folkärna kyrka i Dalarna (1849-53), Gamla rådhuset i Skövde (1853), Stora Bjurums slott i Västergötland och Börjes torn på Borgeby slott i Skåne (1870), Helsingborgs fyr och lotshus (1888-89) och Stockholms stadshus (1912-23).

Tunnslipsanalyser: Jan Erik Lindqvist, CBI och Torben Seir, SEIR Materialeanalyse A/S.

Antal sidor: 44. Illustrationer: 90.

Beräknad utgivning: December 2016.

Utgivare: Byggkonsult Sölve Johansson AB, Trollhättan.

Tryck: DS-Print AB, Vänersborg.

Pappersformat: Beställ genom att skicka ett mail till solve@bksjab.se.

Kommer även att kunna laddas ned från Byggkonsult Sölve Johansson AB:s hemsida www.bksjab.se (FoU, publikationer, föredrag).

ISBN: 91-974985-1-3.